

Fedeles kupa - a bányaművelés jeleneteivel

Ötvösgyűjtemény

Leltári szám:	53.1372.1 
Készítés ideje:	1694
Készítés helye:	Felső - Magyarország (feltehetően)
Jelzés:	nincs
Anyag:	ezüst
Technika:	öntött; részben aranyozott; trébelt; vésett díszítés
Méretek:	magasság: 15,9 cm szájátmérő: 9,1 cm talpátmérő: 11,3 cm súly: 496,5 g

A kupa ismeretlen mestere látszólag tudatosan épített az aranyozott és ezüst felületek szinkontrasztjára, miként a szabad ezüst lemezfelületeket ellepő gazdag vésett dekorációt következetesen tűzaranyozott peremrészek, tagozatok és fedéldísz övezik.

A talprész domborodó sávján tájba illesztett bányászjelenetek sora fut körbe. Bányászattal összefüggő témák jelennek meg a kupa további részein is. Oldalán három ovális kartusban egy-egy városi, illetve természeti környezetbe helyezett jeleneten fejtőköt, ékverőket és aknaszemlélő mérnököket láthatunk. A közbülső felületeket kitöltő manierista vázás virágkompozíciók mellett a bányászat további képei sorjáznak, akárcsak a felnyíló fedél vésett dekorációjába ágyazva. Fedéldíszként öntött leveles gyümölcs szolgál. A kérdőjel alakú fül oldalai stilizált indadísszel vésettek.

A feltehetően német metszetelőképeket követő jelenetek szinte teljes képet adnak a 17. századi bányaművelés gyakorlatáról: a külszíni bányászatról és az aknaművelésről, az ércek szállításáról és feldolgozásáról.

A kupa belső aranyozása ez esetben is a funkcióval függött össze.

A kupa talpán alul bevésve feloldatlan tulajdonosi jelzés és évszám: RFRDGH / M.G.ST / 1694.

Irodalom

- Simonyi István, Pandur Ildikó, Békési Éva: *Reneszánsz ötvöskincsek. Az Iparművészeti Múzeum kiállítása.* Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2008. - Nr. 2.
- Szerk.: Mikó Árpád, Verő Mária: *Mátyás király öröksége. Késő reneszánsz művészet Magyarországon (16-17. század).* Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2008. - Nr. XI.25. (Simonyi István)
- szerző: Papp Gábor György: *A Podmaniczky-Vigyázó család és a Magyar Tudományos Akadémia.* MTA Művészettörténeti Kutatóintézet, Budapest, 2008. - p. 43.
- Szerk.: Péter Márta: *Reneszánsz és manierizmus. Az európai iparművészet korszakai.* Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1988. - Nr. 455. (Szilágyi András)

